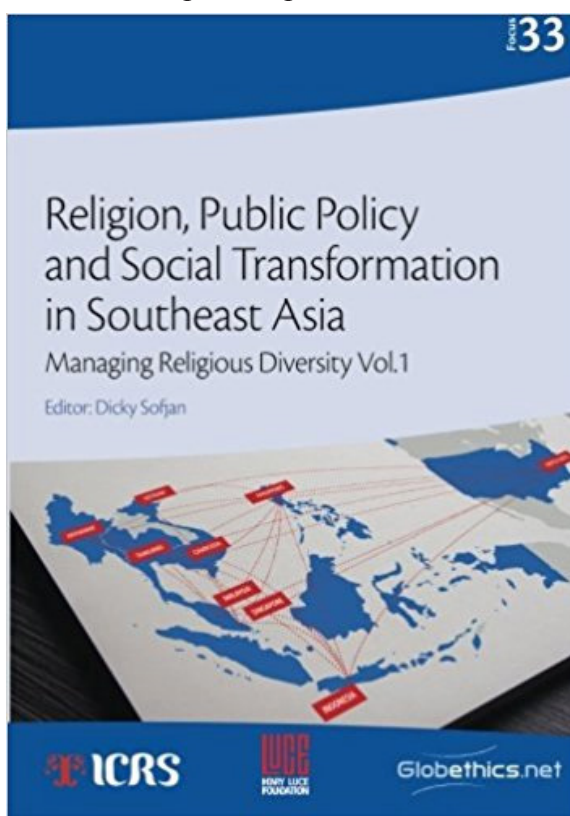

**Приказ зборника:
Dicky Sofjan, (ed.), RELIGION,
PUBLIC POLICY AND SOCIAL TRANSFORMA-
TION IN SOUTHEAST ASIA: MANAGING RELI-
GIOUS DIVERSITY, Globalethics. net, 2016.**

УДК 316.74:2(5-12)(049.3)

DOI: <https://doi.org/10.22182/ajp.712017.6>

Драган Траиловић*

Зборник радова „Религија, јавна политика и друштвена трансформација у Југоисточној Азији“ разматра проблем

* Истраживач-сарадник Института за политичке студије из Београда. Приказ је настао као резултат рада на пројекту бр. 179009 који финансира Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије.

улоге религије и јавних политика у друштвеној трансформацији Југоисточне Азије. Уредник овог зборника Дики Софџан у уводном делу наглашава бројност и разноврсност религија које у овом делу света егзистирају. Она закључује да је упркос овако разгранатој мултиконфесионалности држава често у сукобу са одређеним религијским групама, те да је главни циљ зборника да укаже на природу тих религија и могућност њихове адаптације на сложене друштвено-политичке промене које се одигравају у овом делу света. Ове промене које се одигравају у овом региону, али и осталим деловима света довеле су до развоја бројних нових дисциплина које истражују однос религије и других друштвених феномена. Тако се развијају Историја религије, Социологија религије, Политикологија религије и економија религије. За уредницу зборника питање од највећег значаја у овако религијски хетерогеним друштвима је како формулисати јавне политике које ће религијски неутралне, те неће задирати у теолошка уверења одређених група.

У другом делу, аутор Билвер Синг истражује однос религије, мултикултурализма и управљања различитостима у Сингапуру. Он исправно запажа да Сингапур, упркос свом израженом економском напретку, умногоме зависи од других држава када су у питању ресурси, капитал и тржишта. Издваја се неколико тачки преко којих религиозна уверења и мултикултуралност обликују политику у Сингапуру. Прво, улога етничитета и религија је одувек била кључни фактор у формулисању политика у Сингапуру. Друго, због израженог етничког и религиозног баланса, раса и религија су биле један од кључних фактора у управљању државом. У том контексту, и расподела кључних државних функција одвија се по етничком и религијском кључу. Треће, јавне политике се формулишу тако да обезбеде државно и национално јединство. Четврто, спољна политика Сингапура усмерена је на одржавање блиских веза са суседима и са најзначајнијим светским силама. Пето, спољна политика Сингапура је повезана и са државама Блиског Истока. Повезаност са САД нарочито је изражена у економској и политичкој, као и у сфери безбедности. Коначно, политике које се у Сингапуру примењују усмерене су на спречавање тзв. исламске претње.

У трећем поглављу зборника, К. С. Нејтан разматра питање управљања етничким и религиозним различитостима у Ма-

лезији. У актуелном тренутку, јавне политике су у највећој мери обликоване муслиманском традицијом и покушајем да се помену та традиција угради у Устав, административне праксе и политике, као и у друштво. Овако изражена исламска црта у политици у Малезији до изражаја је дошла након Иранске револуције. За аутора примарна компонента која дефинише јавне политике је религија. То је дефинисано и у малезијском Уставу, где се наглашава етничка хетерогеност друштва али се и истиче главна улога исламског фактора.

Четврто поглавље зборника односи се на управљање религијским разликама у Индонезији. Аутор Џени Девајани истиче да су међурелигијски конфликти у Индонезији обележили политику током последњих декада. У циљу сузбијања међурелигијских конфликта индонежанска влада је промовисала концепт „хармонија међу религијским заједницама“. У том контексту, влада Индонезије настоји да формулише јавне политике које би требало да подстакну међурелигијску толеранцију. Аутор исправно наглашава да је основни проблем када је реч о националном јединству у улагању у економску политику, без истовременог улагања у образовање које би требало да продукује људски, а последично и социјални капитал.

Пето поглавље под називом „Увод у секуларни будизам“ покушава да пружи одговор на питање да ли будизам као једна од водећих светских религија може бити секуларан. Према аутору, Атипорну Лортонгу, исходиште секуларног будизма је Европа, а такав модел будизма могуће је применити и у осталим деловима света. Модернизација Тао-будизма неопходна је како би се и у земљама које су извор ове религије формирало јако цивилно друштво. Ту се издвајају три битне тачке које омогућавају да будизам подстакне развој цивилног друштва. Прво, на нивоу понашања, будизам подстиче развој несебичности чиме се у први план истиче компонента заједништва неопходна за кристализацију цивилног друштва. На унутрашњем нивоу, будизам води хармонији чиме се такође истиче потреба за заједништвом. Напослетку, будистичке вредности доприносе груписању појединаца који желе добробит читавој заједници.

Шесто поглавље проучава улогу будистичких монаха у промоцији политике јавног здравља на Тајланду. Аутор Прамаха Бончуај Дохаи примећује да је током протекле декаде Тајланд

значајно напредовао у смислу економског и друштвеног развоја. Примарни циљ истраживања је да се на примеру конзумирања цигарета покаже улога монаха у редукцији њиховог коришћења. На Тајланду је уведено правило о забрани употребе цигарета у храмовима како би се смањила масовна употреба цигарета. У овом раду наглашава се и улога цивилног сектора и јавних форума у промоцији јавног здравља. Та улога умногоме је одређена и начином на који су организације цивилног друштва и сами грађани укључени у бројне програме који се односе на јавно здравље.

Седмо поглавље разматра улогу религије у развоју цивилног друштва у Мијанмару. Аутор Маунг Маунг Јин стоји на становишту да је религиозни диверзитет дао основ за сукобе на Мијанмару али и да може послужити као добра основа да би се они превазишли. Иако многи аналитичари Мијанмар оцењују као „палу“ државу, аутор тврди да није дошло до тоталног колапса државе иако не постоји развијено цивилно друштво. Разлог томе аутор проналази у чињеници да су религијске заједнице преузеле одговорност да се старају о добробити државе. Аутор врши поделу на три периода у развоју цивилног друштва у Мијанмару, а то период пре, током и након војног режима. У контексту развоја цивилног друштва аутор указује да су организације цивилног друштва претежно повезане са религијским заједницама на локалном нивоу.

У осмом поглављу, аутор Нгујен Куанг Хунг истражује политику Вијетнама о религијским питањима након 1990. године. Аутор примећује да је након поменуте године дошло до рапидног јачања улоге религије у друштву. Такође, приметна је и обнова традиционалних и културних манифестација широм Вијетнама. Обнова религије, као и већа улога традиције у друштву директно је повезана са увођењем капитализма и обновљеним духовним потребама становништва. Такође се исправно примећује да је јачање религијских уверења у Вијетнаму у значајној мери под утицајем укључивања Вијетнама у глобалне токове, те да је Вијетнам све до 1986. био затворено друштво које је претежно сарађивало са некадашњим комунистичким системима. Ипак, аутор закључује да и данас Влада Вијетнама нема јасно разрађену стратегију када су религијске заједнице у питању.

Унутар деветог поглавља Еленор Дионисио проучава проблем католичког изборног удруживања на Филипинима који представља претњу религијском плурализму. Иако становништво

на Филипинима у највећем броју припада католичкој религији, приметна је тенденција да се у неким питањима запостављају права мањинских религијских групација. Тако су на изборима 2013. године челници католичке цркве на Филипинима директно стали на страну оних политичких опција које су се противиле доношењу Закона о употреби контрацептивни средстава. Иако аутор верује да овакво деловање католичке цркве није тренутно угрозило религијски плурализам, али да овакво уплитање може угрозити демократске, али и принципе саме цркве.

Десето поглавље аутора Роберта Хефнера односи се конструктивни ангажман САД у политици према муслиманима у Југоисточној Азији. Када је реч о овој политици аутор верује да деловање САД није усмерено према некој одређеној земљи већ да се тежиште ставља на шире покрете и развој. Он указује на значај Хантингтоновог приступа о сукобу цивилизација који је умногоме обликовао америчку политику према муслиманима у овој светској регији. У самом поглављу, разматра се дискурс и политичке дебате које су утицале на креирање политика САД у овој области од деведесетих година прошлога века до данас. Програми и политике САД првенствено су усмерени на процес демократизације у овим земљама, али се истиче и религијска компонента. То се превходно односи на спречавање гушења религијских права и слобода у овом региону. Аутор се посебно осврће на случај америчке политике према муслиманима у Источној Азији.